

Αιολική γη

Ένα μικρό παιδί, ο Πέτρος μάς αφηγείται τις συνθήκες ζωής της εποχής και μας μεταφέρει στα Κιμιντένια, βουνά της Μικράς Ασίας, όπου μένει ο Πέτρος με τις τέσσερις αδελφές του, την Λένα, την Ανθίππη, την Αγάπη και την αγαπημένη του, την Άρτεμη. Μαζί ζουν σ'έναν κόσμο γεμάτο παιδικά όνειρα, μέχρι τον Α Παγκόσμιο Πόλεμο που αναγκάζει τους ανθρώπους να φύγουν από τη γη τους. Μέχρι αυτό το σημαντικό γεγονός όμως ο Πέτρος μας διηγείται περιπέτειες δικές του και ο παππούς του μας ξεδιπλώνει το παρελθόν του μαζί με τη γυναίκα του. Όλα αυτά μας παρέχονται μέσα από την καθημερινότητα όλων αυτών των ανθρώπων που παίρνουν μέρος στην ιστορία.

Ο παππούς, με τη σοφία της ηλικίας του, είναι ο αρχηγός της πατριαρχικής οικογένειας, προσφέρει δουλειά σε ένα πλήθος ανθρώπων που συντηρούν το σπίτι και τα κτήματά του, και φιλοξενία σε περαστικούς ταξιδιώτες. Η γιαγιά, μια τρυφερή γυναίκα, κουμαντάρει το σπίτι και με στοργή φροντίζει τα εγγόνια της. Με τα παραμύθια της τους μεταφέρει από την πραγματικότητα σε έναν ονειρικό κόσμο. Ο μικρός Πέτρος, με τις τέσσερις αδελφές του την Ανθίππη, Αγάπη, Άρτεμη, Λένα ζούνε στο κτήμα τα καλοκαίρια και έρχονται σε επαφή με τον άνθρωπο, τη φύση, την καλοσύνη και τέλος με τον πόλεμο

Το βιβλίο μιλάει για τα φύτα και τα ζώα μέχρι και για τα αντικείμενα και τα δωμάτια σαν να ήταν ανθρωπίνα όντα.

Η μυστική παπαρούνα

ΘΕΜΑ: Η ανακάλυψη μιας παπαρούνας από ένα λοχία μέσα στο χαρακώμα και η ψυχική ευεξία που του προκαλεί.

ΧΩΡΟΣ: Οριοθετείται με κινηματογραφική λεπτομέρεια μέσα από την κίνηση του λοχία : από το εσωτερικό του χαρακώματος (κάπου στην περιοχή του Μοναστηρίου της Σερβίας) προχωρεί προς την άκρη, στα συρματοπλέγματα, κοντά στη μυστική πόρτα στο νταμάρι και το προκάλυμμα των γεώσακων. Από μακριά ακούγεται το ποτάμι.

ΧΡΟΝΟΣ: Ο χρόνος της ιστορίας καθορίζεται με ακρίβεια : είναι μια μαγική νύχτα με φεγγαρόφωτο κατά τη διάρκεια του Α΄ Παγκοσμίου πολέμου. ΠΡΟΣΩΠΑ: Ο λοχίας , που αφηγείται σε πρωτοπρόσωπη αφήγηση την εμπειρία του, καθώς και η σιωπηλή παρουσία των εχθρών. Δεν αναφέρονται άλλα πρόσωπα. Οι στρατιώτες του λόχου φαίνεται σαν να είναι όλοι θαμμένοι ζωντανοί.

ΤΙΤΛΟΣ: Ο τίτλος του βιβλίου «Η ζωή εν τάφω» εκφράζει τη φρικτή εμπειρία του πολέμου των χαρακωμάτων, που μοιάζουν ή γίνονται ο τάφος των στρατιωτών. Ο τίτλος του αποσπάσματος «Η μυστική παπαρούνα» φανερώνει την απροσδόκητη έκπληξη που ένωσε ο λοχίας μέσα στην ατμόσφαιρα θανάτου που κυριαρχούσε γύρω του : την ανακάλυψη μιας παπαρούνας που ήταν κρυμμένη μέσα σε γεώσακους

Πρώτη ενότητα : («Το πόδι απόψε . . . τσιριξιά χαράς») :Στην πρώτη ενότητα καταγράφονται οι σκέψεις και τα συναισθήματα του λοχία μέσα στο χαράκωμα.

Δεύτερη ενότητα : («Ήταν ένα λουλούδι εκεί! . . και να 'σαι βλογημένη») :Στη δεύτερη ενότητα γίνεται η «αποκάλυψη» της παπαρούνας

Τρίτη ενότητα : («Γύρισα γρήγορα . . . Φεγγαράκι μου λαμπρό ...») : Στην τρίτη ενότητα παρουσιάζεται η ψυχική ανάταση του αφηγητή.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ :

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΨΥΧΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΗΡΩΑ: Ο λοχίας Κωστούλας σκιαγραφείται στο απόσπασμα από κάθε άποψη. Παρουσιάζεται :

Η φυσική του κατάσταση : ο πόνος του ποδιού του υπενθυμίζεται συνεχώς.

Η ψυχολογική του κατάσταση : πριν από την ανακάλυψη της παπαρούνας νιώθει απέραντη μοναξιά, λαχτάρα για ανθρώπινη παρουσία και για ζωή. Μετά την ανακάλυψη , συγκινημένος κατάβαθα, γεμίζει από χαρά και ελπίδα για το μέλλον. Αισθάνεται προστατευτικά προς την παπαρούνα, που αποτελεί το δικό του μυστικό. Γεύεται την ευτυχία με όλες τις αισθήσεις του, νιώθει σαν να αγγίζει γυναίκα αγαπημένη,

Κάτι γεννιέται μέσα του, η χαμένη του παιδικότητα, πράγμα που του δημιουργεί έξαρση συναισθημάτων, την οποία συμβολίζει η φωταψία.

Ο χαρακτήρας του : η αισθητική συγκίνηση από το λουλούδι μαρτυρεί την ευαίσθητη και τρυφερή ψυχή του λοχία, τη δίψα του για ζωή, τη λαχτάρα για ειρήνη και ανθρώπινη επικοινωνία.

Το κείμενο δομείται σε μια βασική αντίθεση : του θανάτου και της ζωής. Ο θάνατος αποδίδεται με την εικόνα των γεώσακων και η ζωή με την εικόνα της παπαρούνας

Άλλες αντιθέσεις που ξεχωρίζουν στο κείμενο είναι το φως και το σκοτάδι , η φθορά και η ακμή (το λουλούδι) , η ασχήμια – η ομορφιά.

Εχει ακόμα ένα, που μεταδίδεται μέσω του συμβολισμού της παπαρούνας : το λουλούδι συμβολίζει τη ζωή και την ελπίδα εκεί όπου επικρατεί ο θάνατος. Με την ανακάλυψη των δυο λουλουδιών εκείνη τη νύχτα είναι σαν να αποκαλύφθηκε στο λοχία ο Θεός, σαν να ξαναγύρισε η ευαισθησία και η

ανθρωπιά του. Ανακαλύπτει πάλι το Θεό, που έπλασε την ομορφιά του κόσμου, και βιώνει βαθιά την αξία της ζωής. Έτσι το μήνυμα του κειμένου είναι ειρηνικό, αντιπολεμικό και βαθύτατα ανθρωπιστικό.

ο Η τεχνική της αφήγησης είναι ρεαλιστική και σε μερικά σημεία (στην περιγραφή των γεώσακων) νατουραλιστική. Η ρεαλιστική αφήγηση εναλλάσσεται με λυρικές περιγραφές, που αποδίδουν εκφραστικά τη φυσιολατρική διάθεση του συγγραφέα, η οποία οξύνεται μέσα στην πολεμική ατμόσφαιρα.

ΤΟ ΕΡΓΟ:

Οι 58 ενότητες του έργου είναι γραμμένες σε α' πρόσωπο, σε σελίδες ημερολογίου ή επιστολές που παρουσιάζουν τις εντυπώσεις από τη ζωή και το μέτωπο του λοχία Αντώνη Κωστούλα, ο οποίος ήταν συμπολεμιστής του Μυριβήλη. Έγραφε με σκοπό να στείλει αυτά τα κείμενα σε κάποια γυναίκα,, όπως λέει ο Μυριβήλης στον πρόλογο.

Ο συγγραφέας λοιπόν θεώρησε χρέος του να δημοσιεύσει τα χειρόγραφα του συμπολεμιστή του. Αυτά είναι όσα δηλώνει ο συγγραφέας. Ωστόσο επέλεξε αυτό τον αφηγηματικό τρόπο για να παρουσιάσει τις δικές του εμπειρίες από τη ζωή στο μέτωπο και πρόκειται για λογοτεχνική πλαστοπροσωπία. Πίσω από το δραματοποιημένο αφηγητή βρίσκεται ο ίδιος ο Στρατής Μυριβήλης.

Οι συνθήκες ζωής	παιδικά όνειρα,
Α Παγκόσμιο Πόλεμο	Η καθημερινότητα
Το γεγονός	παίρνω μέρος
Διηγείται – Το διήγημα	Η ιστορία.
Οι περιπέτειες	Η σοφία
το παρελθόν	πατριαρχική οικογένεια
προσφέρω	με στοργή
Η φιλοξενία	φροντίζω
Οι περαστικοί	τα παραμύθια
Οι ταξιδιώτες	Η πραγματικότητα
τρυφερός	Ο ονειρικός κόσμος
κουμαντάρω	έρχονται σε επαφή
Η καλοσύνη	παρουσία
Η ανακάλυψη	φαίνεται
το χάρωμα	Ο τίτλος
η ψυχική ευεξία	μοιάζω
προκαλώ	Το αποσπάσμα
κινηματογραφική λεπτομέρεια	φανερώνει
κίνηση	Η ατμόσφαιρα
προχωρώ	καταγράφεται
προς την άκρη	από κάθε άποψη
με ακρίβεια	Η φυσική κατάσταση
κατά τη διάρκεια του	Η ψυχολογική κατάσταση

πρωτοπρόσωπη αφήγηση	Η μοναξιά
ανθρώπινη παρουσία	συμβολίζει
συγκινημένος	μαρτυρεί
αντίθεση	αποδίδεται
Το μήνυμα	Η περιγραφή
Η εντύπωση	θεωρώ
Το χρέος	πρόλογος